

Štěstí je zadarmo

Wester Ross, severozápadní Skotsko

Už jede pozdě. Sakra. Lorna šlápla na plyn a auto vystřelilo po pobřežní asfaltce. Setkání s přítelkyněmi si chtěla pořádně užít, ne celá uříčená vpadnout do restaurace v době, kdy už do sebe ostatní ládují rybu s octovými hranolky. Potřebovala se odreagovat, odpoutat myšlenky od blížícího se stěhování, od stesku, který na ni začínal dýchat ze všech koutů. Za šest týdnů – na konci října – s Ronem zavrou penzion a pak budou mít ještě měsíc na to, aby si sbalili věci a rozloučili se s místem, kde prožili deset let. Lorna si v poslední době často představovala,

jaké to asi bude, až po téhle silnici pojedete naposledy. Ohlédne se, aby viděla, jak vrchol majáku klesá za hřeben kopce... A pak? Rozpláče se? Nebo v tu chvíli už bude se stěhováním smířená a bude věčně zvažovat, kde si cestou do Glasgow dají oběd a kde se zastaví na čaj?

Ron bude každopádně v klidu, o něj strach neměla. Ron se nikdy neohlíží.

To on si kdysi pronajal maják a přivedl ji sem. Když jim děti odešly z domova, zatoužil po změně a ona mu nerozvážně slíbila, že s ním klidně půjde žít kamkoli. Jen ať si sám vybere místo a ona si prostě sbalí věci a přestěhuje se – bude doma tam, kde bude on. Vlastně se docela těšila. Nemluvila o tom, ale začala si představovat řadový domek v klidné ulici nějakého malého města ideálně kousek od Glasgow, aby nemusela měnit zaměstnání. Bude pěstovat muškáty, opřená o laťkový plot klábosit se sousedkami, jezdit na kole do pekárny a do ložnice jí bude škvírou mezi závěsy pronikat konejšivé žluté světlo pouliční lampy.

Místo toho se dostala na samotu vysoko na severozápadě, obklopenou rašeliništi a vysokými útesy s kluzkými hranami, které se pomalu drolí do moře.

„Povedeme tam penzion,“ oznámil jí Ron, když jí vítězoslavně ukazoval fotky. „Člověk by měl bejt od-

vážnej. Alespoň jednou v životě. Protože kdy jindy, když ne teď?“

Lorna by ráda namítla, že o vedení penzionu oba vědí houby. A taky se jí dralo na jazyk, že odvaha se přeceňuje. Strach přece člověka varuje před nebezpečím. Zvíře uteče, když se bojí. Nevrhá se vstříc něčemu, co mu nahání hrůzu. Necítí potřebu překonávat samo sebe. To jenom lidi si myslí, že jsou chytřejší než jejich instinkty. Ale nic z toho nahlas neřekla. Byla zvyklá se přizpůsobovat, mělo to své výhody. Když se něco zvirtlo, nemusela si pak vyčítat, že se měla zachovat jinak. A Ron si zvykl rozhodovat i za ni.

Když poprvé projížděli touhle liduprázdnou krajinou, smlouva na pronájem už byla podepsaná – Ron se rozhodl jenom podle těch fotek.

„Maják, chápeš? Ma-ják! Když po takovýhle nabídce neskočíš hned, předběhne tě jinej žralok,“ tvrdil.

Lorna si vybavovala, jak se tenkrát z auta dívala na ubíhající hnědá rašeliniště a sílil v ní pocit, že neudělali žádné terno, právě naopak – pořádně naletěli. Kdo by v takovýhle pustině chtěl vést penzion? Jezdí sem vůbec turisti? Za čím... Zabočili z hlavní silnice na tak úzkou asfaltku, že pokud se v protisměru potkala dvě auta, jedno muselo docouvat na širší plá-

cek. „Tohle sama nezvládnou, chápeš?“ rozječela se při jednom z takových manévrů hystericky na Rona, až tím samu sebe překvapila. „Nebudu si moct nikam zajet bez tebe!“ Ale pak zase ztichla, protože scény přece nebyly její styl. Hustě přšelo, vrcholy hor se ztrácely v mracích a řídké roztroušené domky s návětrnými stěnami obloženými vlnitým plechem vypadaly opuštěně, jako by v nich roky nikdo nežil. Jen auta na příjezdových cestách svědčila o opaku. Občas se za zatáčkou objevilo stádo ovcí; před autem se rozprchly na všechny strany a v panice přeskakovaly svodidla, za kterými Lorna tušila strmé srázy. Dolů se raději nedívala. Všechno tu bylo o tolik temnější a zádumčivější než zelené kopečky v okolí Loch Goil, kam jezdívali z Glasgow na víkendy! Vytahovalo to chuchvalce špíny z takových těch stinných zákoutí v duši, která by člověk raději nechal nepovšimnutá.

„Ve slunci by všechno vypadalo jinak,“ prohodil Ron, protože nejspíš vytušil, co se jí honí hlavou. „Neboj, jakmile sjedeme k moři, bude to veselejší.“

Konečně – po serpentinách podél potoků a oplocených pastvin a pak podél oceánu kropenatého deštěm – za obzorem vykoukla žlutobílá věž majáku. Totální zapadákov. K nejbližším sousedům – majitelům ovčí farmy – tři míle, do obchodu a hospody

sedm mil. Na parapetech místo muškátů cákance slané pěny. Mobilní signál ani omylem, dobrý televizní jen za bezvětrí. „Vedra pokračují!“ jásala na divoce přeskakujícím obraze televizní rosnička v šortkách a následovaly záběry z prosluněných londýnských ulic, zatímco za okny majáku téměř vodorovně svištěl déšť hnaný vichrem. Okenice byly shnilé a střecha děravá; tohle Ron z fotek nepoznal.

Trvalo půl roku, než dali bývalý domek pro strážce majáku dohromady natolik, aby v něm mohli přivítat první hosty.

Ale Lorna si zvykla rychleji, než by po tom úvodním šoku čekala. Dnes už se tu cítila víc doma než v bytě v Glasgow, který přenechali synovi. Přestalo jí vadit, že když nasněží, poslední kus silnice k majáku se neprotahuje a oni musí nechávat auto na odpočívadle u ovčí farmy a dál jet na čtyřkolce. Přestala se děsit vichru a vlnobití za zimních bouří – tahle pevnost už přece přečkala horší počasí. Smířila se s tím, že mají jen satelitní telefon a nejpomalejší internet na světě. Ze všeho nejdéle si zvykala na to, že si nemůže kdykoli zaběhnout pro pečivo nebo noviny.

Byl to opět Ron, kdo začal uvažovat o změně a naznačovat, že by po letošní sezoně neměli prodlužovat nájemní smlouvu.

„Už nám to tu nic nedává,“ řekl jednoho dne majiteli. Nejspíš chtěl, aby to vyznělo, jako že je vedení penzionu na konci světa začalo nudit, jenže ve skutečnosti mluvil hlavně o penězích. Lorna moc dobře věděla, že se mu nechce maják opouštět o nic víc než jí – vždyť si tady splnil sen. Jenže podnikání je moc dobře neživilo. V zimě mívali zavřeno a plně obsazeno bylo jen v červenci a srpnu. A v sezoně obvykle nevydělali dost na to, aby měli po zbytek roku z čeho brát. Nejprve dotovali podnikání z úspor, později se naučili na sklonku zimy platit kreditkami a vybírat peníze z kontokorentu. V prvních letech věřili, že se to časem zlepší, pak se s tím na nějakou dobu smířili, jenže teď dům začínal vyžadovat další výdaje. Měl oprýskanou omítku, pode dveřmi táhlo a postele už byly rozvrzané. Majitel do oprav investovat nechtěl a oni si je nemohli dovolit. Zkoušeli víc inzerovat, jenže hosté se u nich většinou zastavili jen na jednu noc v rámci okružní cesty po Skotsku, aby se pak doma mohli pochlubit: „Spali jsme v majáku.“ Déle se jim zůstatvat nechtělo, vždyť co v takovém Zapadákově dělat? Ohrnovali nos nad železitou vodou z kohoutku a kroutili hlavami: „Cože? Žádný signál? Takže si můžu zavolat jedině z vašeho telefonu? Ale já potřebuju být

na příjmu *pořád!*“ Bylo to místo pro romantiky, snílky a dobrodruhy, jenže těch je zřejmě čím dál míň.

Takže ano, Ronův návrh dával jistý smysl. Jasně, táhne jim na šedesát a nemůžou tu dříť věčně. Ovšemže, v Glasgow to zase budou mít kousek k mladým a sem si můžou kdykoli zajet na víkend. A ano, vůbec není špatný nápad, že budou pomáhat synovi s jeho firmou. Lorna uznávala Ronovy argumenty, jenže stejně se v ní všechno vzpíralo. Ale mlčela.

„Udělej si to, jak chceš,“ pokrčila rameny poté, co proseděli skoro celou noc u krbu, mluvili o stěhování a ona už byla ze všech těch pro a proti tak zmatená, že jí každá volba připadala špatná. „Víš přece, že já budu spokojená kdekoli.“

„To je dobře,“ odpověděl Ron. „Protože... víš... já to tady sice mám strašně rád, ale vážně mám v poslední době pocit, že je nejvyšší čas někam se posunout.“

Nejspíš ji tím chtěl povzbudit – naznačit, že i jinde je jistě čekají hezké chvíle. Do hlasu mu ale prosákl smutek.

Lorna si teď za volantem nesouhlasně odfrkla a zpomalila před starým kamenným můstkem přes potok. Silnička tu byla ještě užší a právě kvůli tomu se k majáku nemohla dostat obytná auta a přívěsy, což Lornu a Rona připravovalo o další hosty. Otevře-

ným oknem vniklo do kabiny zurčení tmavé železité vody valící se ze srázu a pach rozmáčené rašeliny. Nasála ho do plic – takhle si teď ukládala do paměti všechny zdejší vůně, zvuky, povrchy pod bříšky prstů – a pak zase šlápla na plyn. Pryč byly doby, kdy se bála sednout za volant, aby náhodou na pobřežní silnici nepotkala jiné auto... ovce... chodce bez reflexní vesty. Mohla si dovolit jet rychle; znala tu každou zatáčku, každou díru v asfaltu. Silnici lemovaly zážitky. Na tomhle odpočívadle kdysi nabrala do auta stopařku, farmářku Rose, ze které se pak stala její nejbližší přítelkyně. Z tohohle návrší s Ronem sledovali polární záři, když se vraceli pěšky z jedné oslavy ve vesnici – šlapali přes čtyři hodiny a při pozorování oblohy úplně vystřízlivěli. A na tomhle odpočívadle několik měsíců poté, co se sem přistěhovali, našla Merlina. Černobílé dlouhosrsté kotě, které se ve větru chvělo u krajnice, oči mělo vytřeštěné strachy a neuteklo před ní nejspíš jen proto, že mělo příšerný hlad.

I když ji poškrábalo a snažilo se ji zastrašit syčáním, odvezla si ho na maják... a právě od toho dne se tu cítila doma.

A teď by se měla někam *posunout*.

Představila si Merlina, jak sedí na kamenné zídce terasy pod majákem, dívá se, jak se vlny tříští o ka-

meny, a sláný vítr mu cuchá srst. Neví, že za dva a půl měsíce se takhle bude dívat naposledy. Ani ten poslední večer to nebude vědět.

Zvykne si v Glasgow? Může vůbec kočka, která deset let běhala po útesech a vřesovištích, strávit zbytek života v bytě?

Lorna se přistihla, jak v hloubi duše doufá, že si Merlin nebude muset nikde zvykat, že odsud neodjedou. Že se *něco* stane. Že ten tiket do loterie, který si před pár dny vsadila, dneska vyhraje první cenu, a oni tak budou mít nejen na prodloužení nájemní smlouvy, ale klidně i na to, aby si maják koupili. Že se posunou, aniž by se museli pohnout z místa.

Což je samozřejmě bláhové.

* * *

Dřív se jí přání často plnila. Už od dětství. Třeba cestou ze školy dostala chuť na koblihu, ale neměla u sebe peníze. Vzápětí našla na chodníku pětilibrovku. Napadlo ji, že by chtěla odjet někam daleko, a druhý den se dozvěděla o školním výměnném pobytu v jižní Francii. Někdy ve dvaceti se jí při čtení deníku zastesklo po přítelkyni ze školy, ale neměla už na ni kontakt... a o týden později v kavárně po-

tkala její sestru. Nebyly to věci, které ovlivníte vůlí. Leda snad myšlenkou? Jako by stačilo vyslat do vesmíru signál a hned přišla odpověď.

Jenže pak to najednou přestalo fungovat. Čert ví, co se změnilo.

Když teď parkovala vedle přístavu v Gairlochu, vystoupila z auta a mířila po vlhkých dlažebních kostkách k restauraci, uvažovala, jak by se šťastné náhody daly zase přivolat. Nenapadlo ji nic lepšího než se cestou zastavit v trafice, nechat si loterijní tiket projet terminálem – pochopitelně žádná výhra – a pak si za cenu večere vsadit další. Všechny sloupečky. Když s pocitem provinění vcházela do restaurace – tolik peněz fuč, teď aby si objednala nanejvýš moučník – napadlo ji, že se chová jako zoufalec. Neměla by radši přiznat Ronovi, že se jí odsud nechce? Přesvědčit ho, aby udělali v penzionu jen pár nejnutnějších změn a ještě to tu zkusili? Vymyslet nový způsob propagace? Vysvětlit manželovi, že na rozdíl od něj vážně necítí potřebu už zase „jít dál“ a „rozšiřovat si obzory“, že jí bohatě stačí ty zdejší? Že chápe, že penzion nemůžou provozovat do osmdesáti, ale zatím zdaleka nevidí důvod to vzdávat?

Mávnutím pozdravila hospodskou a vmáčkla se na lavici mezi přítelkyně. Zrovna se bavily o úspěchu – jaký je ten jejich největší.

„Moje ovčí sejry,“ řekla Rose z farmy. „Jak všem tolik chutnaj.“

„Školka,“ vyhrkla Hannah, nejmladší z party. „Kdybych na obci tolik neprudila, dodnes ji nepostavili.“

„Že jsme nechcípili hlady, když Keith přišel vo práci a všechno zůstalo na mně,“ pravila Shona. „Rok sem to táhla sama a vždycky zbylo i na cigára.“

„Jasně že delfíni.“ Ellie spokojeně pokývala hlavou a pořádně si lokla piva. „Nebejt mě, pochybuju, že by si kdokoli v týhle díře lámal hlavu s tím, že delfíni a velryby nemaj kde v klidu žít.“

Ellie byla učitelka a vášnivá ochránkyně přírody. Chodila s žáky sbírat odpadky z pláží, skládala s nimi origami na protest proti držení delfínů v zajetí a shromáždila spoustu podpisů na petici za vytvoření nové chráněné mořské oblasti, kde by mohli delfíni a velryby přivádět na svět potomky. Lorna se provinile přistihla, jak jí tak trochu závidí, že rezervace při pobřeží kraje Wester Ross nakonec vážně vznikla. Ellii se splnil sen; přispěla k něčemu velkému. Lornu nenapadalo nic, za co by na sebe byla takhle pyšná. Že se nezhroutila, když ji Ron přitáhl z města do téhle díry? Že tu nakonec žije ráda? Dá se tohle nazvat úspěchem? Možná se jí přání přestala plnit prostě proto, že už žádná nemá.